

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců JUDr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci

navrhovatelky: **R. K.**

bytem x. č. p. 22, PSČ ... H.

za účasti:

1) **Městský úřad Hořice**

se sídlem náměstí Jiřího z Poděbrad 342, Hořice, 508 19 Hořice

2) volební strana **Nezávislí**

zast. zmocněncem M. K.

bytem x., č. p. 17, PSČ ... H.

3) **M. K.**

bytem x. č. p. 17, PSČ ... H.,

v řízení o návrhu na neplatnost hlasování v rámci voleb do zastupitelstva obce Rašín konaných ve dnech 5. a 6. října 2018,

takto:

- I. Volba kandidátky volební strany „Nezávislí“ s pořadovým číslem na hlasovacím lístku 2 M. K. ve volbách do zastupitelstva obce Rašín, konaných ve dnech 5. a 6. října 2018, je **n e p l a t n á**.
- II. Řádně zvoleným zastupitelem do zastupitelstva obce Rašín ve volbách konaných ve dnech 5. a 6. října 2018, je kandidát volební strany „Nezávislí“ s pořadovým číslem na hlasovacím lístku 6 Ing. M. M..
- III. Náhradníkem kandidátů volební strany „Nezávislí“ zvolených do zastupitelstva obce Rašín ve volbách konaných ve dnech 5. a 6. října 2018 je kandidátka s pořadovým číslem na hlasovacím lístku 2 M. K..
- IV. Návrh na vydání rozhodnutí o neplatnosti hlasování v rámci voleb do zastupitelstva obce Rašín, konaných ve dnech 5. a 6. října 2018, **se z a m í t á**.
- V. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Obsah návrhu

Navrhovatelka ve včas podaném návrhu, doručeném Krajskému soudu v Hradci Králové dne 15. října 2018, uvedla, že je přesvědčena, že při sčítání hlasů okrskovou volební komisí došlo k pochybení. Uvedla případ své vlastní osoby, kdy jako kandidátka měla dostat 61 hlasů z 61 možných, tedy měla by 100% úspěšnost. To považovala za krajně

nepravděpodobné. Dle jejího mínění musely být stejně chybným způsobem spočítány i hlasy u ostatních kandidátů. Proto požádala o přezkum hlasování.

II. Vyjádření Městského úřadu Hořice

Městský úřad Hořice jako příslušný volební orgán k návrhu ve svém vyjádření ze dne 16. 10. 2018 uvedl, že pro volby do zastupitelstva obce Rašín byla zaregistrována pouze jedna kandidátní listina volební strany Nezávislí coby sdružení nezávislých kandidátů. Dále uvedl, že veškeré relevantní informace týkající se voleb do obecních zastupitelstev byly na Obecní úřad Rašín zasílány emailovou poštou. Stejně tak informace o školení členů okrskových volebních komisí pořádaných Českým statistickým úřadem. Na toto školení se za obec Rašín nikdo nedostavil.

Zápis o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku v obci Rašín byl Českému statistickému úřadu předán dne 6. 10. 2018 v 15.07 hodin. Dne 16. 10. 2018 převzali zástupci registračního úřadu od starostky obce za přítomnosti předsedkyně okrskové volební komise volební dokumentaci.

Na dotaz registračního úřadu bylo sděleno, že nebylo provedeno losování předsedy a místopředsedy okrskové volební komise. Nebylo předloženo písemné potvrzení členů okrskové volební komise, že byli seznámeni s videopořadem Českého statistického úřadu. Při sčítání rovněž nepoužívali červené tužky. Do hlasovacích lístků ale nezasahovali, hlasy byly připisovány na pomocných sčítacích lístcích.

Předsedkyně okrskové volební komise se starostkou obce dále předaly registračnímu úřadu kopii prvotního součtu hlasů i s popisem, jak bylo při tomto součtu postupováno. Z tohoto popisu je dle registračního úřadu zřejmé, že postup byl prováděn chybně a to tak, že pokud volič nezaškrtnul všech pět kandidátů, přičítali zbylé hlasy podle pořadí na kandidátce. Předsedkyně okrskové volební komise sdělila, že při zadávání počtu hlasů do volebního programu byla neustále hlášena chyba č. 22, což je rozdíl v celkovém počtu hlasů pro volební strany a pro jednotlivé kandidáty. Jedná se o pouhou matematickou chybu. Při správném sečtení hlasů by program tuto chybu nehlásil. Z důvodu hlášení této chyby členové okrskové volební komise údajně zhlédli videopořad Českého statistického úřadu (pravděpodobně ovšem pouze jeho část) a začali připisovat zbylé hlasy na kandidátce dle pořadí kandidátů. Protože poté programová chyba hlášena nebyla, komise vytiskla zápis, který předala Českému statistickému úřadu.

Registrační úřad poté ve vyjádření uvedl počty hlasů získané jednotlivými kandidáty dle údajů poskytnutých mu okrskovou volební komisí před úpravou a po úpravě.

Před úpravou měli jednotliví kandidáti získat níže uvedený počet hlasů:

K. R.	33 hlasů
K. M.	16 hlasů
V. A.	29 hlasů
N. J.	41 hlasů
P. P.	30 hlasů
Ing. M. M.	31 hlasů

Po úpravě měli jednotliví kandidáti získat níže uvedený počet hlasů:

K. R.	61 hlasů
K. M.	52 hlasů
V. A.	53 hlasů
N. J.	57 hlasů
P. P.	51 hlasů
Ing. M. M.	31 hlasů

Registrační úřad proto své vyjádření uzavřel konstatováním, že dle jeho názoru došlo při sčítání hlasů okrskovou volební komisí v obci Rašín k pochybení.

III. Vyjádření ostatních účastníků řízení

Ostatní účastníci řízení svého práva podat k návrhům vyjádření nevyužili.

IV. Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud věc přezkoumal podle § 90 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání, které není třeba nařizovat, a dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.

Dle § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o volbách“), podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí. Dle odst. 2 téhož ustanovení může návrh na neplatnost hlasování podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování. Dle odst. 3 může návrh na neplatnost voleb podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb. Dle odst. 4 návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta.

Navrhovatelka označila svůj návrh jako „Návrh na přezkum voleb“. Ze shora citovaného obsahu návrhu je však zřejmé, že navrhovatelka napadla činnost okrskové volební komise při sčítání odevzdaných hlasů. Pojmově se tedy nemohlo jednat o návrh na neplatnost voleb, ale o návrh na neplatnost hlasování (srovnej s judikatorními závěry usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2012, č. j. 50 A 22/2012-44; všechna rozhodnutí krajských soudů a Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

Dle § 90 odst. 1 s. ř. s. se může za podmínek stanovených zvláštními zákony občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.

Je nesporné, že navrhovatelka podala návrh včas, stejně jako to, že je osobou k podání takového návrhu aktivně legitimovanou.

Algoritmus posuzování volebních stížností formuloval Nejvyšší správní soud poprvé v případě řízení o stížnostech na neplatnost volby kandidáta ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2004 (usnesení ze dne 2. 7. 2004, sp. zn. Vol 6/2004). Jeho podstata spočívá v tom, že si soud postupně položí tři otázky, a teprve pokud odpověď na všechny z nich bude kladná, lze stížnosti vyhovět. První podmínkou je protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení zákona o volbách nebo porušení jiných právních předpisů než výhradně zákona o volbách, a to v těch případech, kdy se z obsahového hlediska jedná o právní předpisy vážící se na volební proces a které z hlediska závažnosti dosahují ústavní intenzity, případně se jedná o případy přímé aplikace ústavních norem bez jejich konkretizace v předpisech jednoduchého práva (tzv. relevantní protiprávnost). Druhou podmínkou je existence přímého vztahu mezi touto protizákonností a výsledkem voleb. Tato podmínka je zamýšlena tak, že vylučuje všechny myslitelné případy, kdy sice skutečně dojde k porušení relevantních předpisů, nicméně toto porušení nemá žádnou souvislost se zjištěnými volebními výsledky. Třetí podmínkou je zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volební výsledky. Tato intenzita tedy musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, dopadly by zřejmě volby odlišně. Tato intenzita by tedy musela způsobit „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění (srovnej Molek P., Šimíček V. Soudní přezkum voleb. Praha: Linde Praha a.s., 2006, 294-297 s.).

Podstata návrhu spočívala v tvrzení, že navrhovatelka považovala za nemožné, aby obdržela coby kandidát hlasy od všech platně hlasujících voličů, jak vyplývalo ze Zázpisu o výsledku voleb do zastupitelstva obce Rašín zveřejněného na webových stránkách Českého statistického úřadu (www.volby.cz). Z toho dovozovala, že okrsková volební komise při sčítání hlasů postupovala chybně, a to s největší pravděpodobností i u ostatních kandidátů.

V souvislosti s tím považuje krajský soud za nezbytné poukázat nejprve na některá z teoretických východisek volebního soudnictví, jak je již v minulosti vymezila judikatura jak Ústavního soudu, tak Nejvyššího správního soudu.

Při přezkumu výsledků voleb správní soudy vychází z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 82/2006 - 51 nebo č. j. Vol 67/2010 - 47; dostupná na www.nssoud.cz). Ostatně rovněž Ústavní soud potvrdil, že "*[p]ro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení [...] plyne vyvrátitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá*" (nález sp. zn. Pl. ÚS 73/04).

Zároveň ale Nejvyšší správní soud připustil, že striktní požadavek na předložení relevantních důkazů navrhovatelem by mohl být při přezkumu voleb překážkou přístupu k soudu, a to zvláště v případě jednotlivých občanů, kteří nejsou účastní sčítání hlasů volebními komisemi. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v konkrétním případě přimět zvláště významná indicie, která by byla způsobila vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku

voleb (usnesení č. j. Vol 82/2006 - 51). Důkazní břemeno přitom leží plně na navrhovateli.

Krajský soud konstatuje, že samotný návrh takovou indicii neobsahoval, neboť pouze ze skutečnosti, že ze Zázpisu o výsledku voleb do zastupitelstva obce vyplývá, že kandidát obdržel hlas od každého platně hlasujícího voliče, nelze dovozovat, že okrsková volební komise při sčítání hlasů pochybila. Takový výsledek sám o sobě není nemožný, zvláště u obce velikosti Rašín, kde bylo odevzdáno 61 platných hlasovacích lístků a kde do pětičlenného zastupitelstva kandidovalo 6 kandidátů a to ještě společně za jednu volební stranu (viz podrobněji níže).

Úplně do jiného světla se však obava navrhovatelky dostala po vyjádření registračního úřadu. Ten zjistil při rozhovoru s předsedkyní okrskové volební komise zcela zásadní pochybení při její činnosti, na základě nichž také on dospěl k závěru, že ta při sčítání volebních hlasů pochybila. Ve spojení s údaji uvedenými navrhovatelkou a údaji získanými a poskytnutými registračním úřadem již krajský soud shledal existenci oné zvláště významná indicie, která by byla způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb, vyžadované, jak shora uvedeno, judikaturou Nejvyššího správního soudu.

Proto se krajský soud rozhodl přistoupit ke kontrole činnosti okrskové volební komise v obci Rašín. Za tímto účelem si vyžádal od Městského úřadu Hořice coby registračního úřadu a od Obecního úřadu Rašín veškerou volební dokumentaci týkající se průběhu voleb před okrskovou volební komisí.

Ze Zázpisu o výsledku voleb do zastupitelstva obce Rašín ze dne 6. 10. 2018 ověřil, že se volilo do pětičlenného zastupitelstva této obce. Byla zaregistrována kandidátní listina pouze jedné volební strany, a to sdružení nezávislých kandidátů „Nezávislí“. Na ní kandidovalo 6 kandidátů, pod poř. č. 1 R. K., pod poř. č. 2 M. K., pod poř. č. 3 A. V., pod poř. č. 4 J. N., pod poř. č. 5 P. P. a pod poř. č. 6 Ing. M. M.. V obci Rašín byl pouze jeden okrsek, tedy působila zde jedna okrsková volební komise.

Dále z uvedeného Zázpisu krajský soud zjistil, že do zastupitelstva obce Rašín byli zvoleni kandidáti v pořadí - R. K. s počtem 61 hlasů, J. N. s počtem 57 hlasů, A. V. s počtem 53 hlasů, M. K. s počtem 52 hlasů a P. P. s počtem 51 hlasů. Náhradníkem byl Ing. M. M. s počtem 31 hlasů.

Následně krajský soud zkontroloval, kolik bylo vydáno a odevzdáno úředních obálek, kolik bylo odevzdáno neplatných a platných hlasovacích lístků a nakonec provedl přepočít hlasů na platných hlasovacích lístcích.

O této činnosti následně sepsal dne 18. 10. 2018 úřední záznam. Z jeho obsahu krajský soud podává:

Počet vydaných a odevzdaných úředních obálek: 65

Počet neplatných hlasovacích lístků: 5

Počet platných hlasovacích lístků: 61

Jednotliví kandidáti volební strany „Nezávislí“ obdrželi následující počty hlasů:

R. K. 42 hlasů

M. K. 26 hlasů

A. V.	39 hlasů
J. N.	51 hlasů
P. P.	40 hlasů
Ing. M. M.	31 hlasů

Z uvedených zjištění plyne, že do zastupitelstva obce Rašín byli zvoleni kandidáti volební strany „Nezávislí“ v tomto pořadí:

1. J. N.
2. R. K.
3. P. P.
4. A. V.
5. Ing. M. M.

Náhradníkem volební strany „Nezávislí“ je: **M. K.**

Z uvedených zjištění je zřejmé, že počet odevzdaných hlasovacích lístků byl o jeden vyšší, než počet odevzdaných úředních obálek. Krajský soud dospěl k závěru, že příčinu této skutečnosti již nebude možné nikterak ověřit. Rovněž zjistil, že počet neplatných hlasovacích lístků je o jeden vyšší, než uvedla okrsková volební komise. Počet platných hlasovacích lístků se ale shodoval, jednalo se o 61 platných hlasovacích lístků. Uvedený rozdíl mezi počtem odevzdaných úředních obálek a počtem hlasovacích lístků, stejně jako rozdíl mezi počtem neplatných hlasovacích lístků shledaných okrskovou volební komisí a shledaných soudem tak nemohly ovlivnit výsledky voleb, tedy soudem zjištěné počty hlasů odevzdané jednotlivým kandidátům a konečné pořadí těchto kandidátů.

Krajský soud proto uzavírá, že pokud jde o první krok shora vymezeného algoritmu posuzování volební stížnosti, bylo skutečně zjištěno porušení zákona o volbách (konkrétně jeho § 40 a § 41), spočívající v pochybení okrskové volební komise, která chybně spočítala platné hlasy odevzdané jednotlivým kandidátům. Jednalo se tak o vadu, která měla souvislost se zjištěnými volebními výsledky (2. krok algoritmu). Intenzita této protizákonnosti (3. krok algoritmu) pak byla natolik vysoká, že způsobila chybné volební výsledky, kdy namísto řádně zvoleného zastupitele obce Rašín Ing. M. M. by se zastupitelkou stala M. K., která řádně voliči zvolena nebyla.

Za této situace si krajský soud musel položit otázku, jak o návrhu, který namítal neplatnost hlasování, rozhodnout. Navíc návrhový petit byl v tomto směru dosti neurčitý. Pokud by soud postupoval čistě formálně, tak by musel v důsledku shora uvedených pochybení vyslovit neplatnost hlasování do zastupitelstva obce Rašín se všemi důsledky z toho plynoucími dle § 54 zákona o volbách.

Takový postup ovšem považuje krajský soud za situace, kdy v rámci volebního přezkumu zjistil správné výsledky hlasování, tedy byla spolehlivě zjištěna skutečná vůle voličů, za nadbytečné. V souvislosti s tím krajský soud připomíná, že v případě přezkumu výsledků voleb na návrh občana je primárně sledována ochrana jeho aktivního volebního práva. To však neznamená, že lze zcela opominout jeho druhý aspekt, jímž je objektivní kontrola řádného průběhu a správnosti výsledků voleb.

V usnesení sp. zn. II. ÚS 540/02 k tomu Ústavní soud poznamenal, že smyslem soudního přezkumu voleb *„není bez dalšího toliko ochrana subjektivního volebního práva, nýbrž*

především zajištění objektivnosti volby, na jejíž zachování může mít případné porušení individuálního subjektivního volebního práva voliče vliv, nicméně takový závěr je vždy třeba korigovat celkovým dopadem porušení subjektivního práva na objektivní výsledek volby. Předmětem přezkumu soudu v řízeních o tzv. volební stížnosti je otázka protizákonnosti a intenzity této protizákonnosti, tedy ochrana objektivního volebního práva (srov. novější judikaturu Nejvyššího správního soudu, usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2004 sp. zn. Vol 6/2004), nikoliv prima facie ochrana subjektivního volebního práva jednotlivce.“

Za této situace, přestože návrh po stránce formálně-obsahové byl návrhem na neplatnost hlasování, vyhodnotil jej krajský soud po materiální stránce jako návrh na neplatnost volby kandidáta. Navrhovatelka měla pochybnost o správnosti zjištěných výsledků voleb, potažmo tedy pochybnosti o správném přidělení mandátů. Musela tedy být srozuměna s tím, že výsledkem přezkumu hlasování ze strany soudu může být situace (pokud na 5 mandátů kandiduje 6 kandidátů), kdy namísto jednoho z údajně zvolených členů zastupitelstva obce nastoupí „náhradník“, který však byl ve skutečnosti řádně zvolen zastupitelem obce. Návrh pak jistě podávala právě proto, aby volební soud ověřil, zda taková situace nenastala, resp. nastala-li, aby byla soudem napravena.

Krajský soud proto dospěl k závěru, že mu za této situace nic nebrání v tom, aby v návaznosti na shora uvedený závěr využil svého oprávnění dle § 90 odst. 4 s. ř. s., které se týká řízení o návrhu na neplatnost volby kandidáta. Tedy, že pokud rozhodne o neplatnosti volby kandidáta, může současně vyhlásit za zvoleného toho, kdo byl řádně zvolen.

Tento závěr měl pak dopad na vymezení okruhu účastníků řízení. Dle § 90 odst. 2 s. ř. s. v řízení o návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování jsou účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán, politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát. V řízení o návrhu na neplatnost volby kandidáta jsou účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán a ten, jehož volba byla napadena.

Protože, jak už bylo shora uvedeno, návrh směřoval k neplatnosti hlasování jako celku, krajský soud od počátku řízení jednal jako s účastníkem řízení, kromě navrhovatelky a registračního úřadu, s příslušným sdružením nezávislých kandidátů, tedy volební stranou, jejíž kandidáti byli zvoleni do zastupitelstva a jejich volba tak byla napadena. A to prostřednictvím zmocněnce této volební strany.

Poté, co v průběhu soudního řízení zjistil krajský soud skutečnosti nasvědčující tomu, že okrsková volební komise při počítání odevzdaných hlasů pochybila a jakým způsobem a že za této situace je nutno na návrh pohlížet jako na návrh na neplatnost volby kandidáta, začal jednat jako s účastníkem řízení rovněž s tím kandidátem, jehož volba se ukázala neplatnou, tedy s M. K.. A to přestože ji, ze shora uvedených důvodů, navrhovatelka v návrhu výslovně neoznačila. Krajský soud by totiž považoval za nemyslitelné, aby tato kandidátka za tohoto náhledu soudu na podaný návrh neměla možnost účastnit se řízení a v něm se k věci vyjádřit (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).

Krajský soud tedy poté, co shora uvedeným způsobem vymezil okruh účastníků řízení a všem jim dal možnost, aby se k věci vyjádřili, a na základě výsledků kontroly činnosti okrskové volební komise (včetně přepočtu odevzdaných hlasů jednotlivým kandidátům)

obsažených v úředním záznamu ze dne 18. 10. 2018 a podrobně popsanych shora, dospěl k následujícím závěrům:

Předně s ohledem na uvedená zjištění ve spojení s § 90 odst. 2 a odst. 4 s. ř. s. výrokem I. rozhodl o tom, že volba kandidátky volební strany „Nezávislí“ s pořadovým číslem na hlasovacím lístku 2 M. K. ve volbách do zastupitelstva obce Rašín, konaných ve dnech 5. a 6. října 2018, je neplatná. Tato kandidátka totiž obdržela od voličů nejméně hlasů ze všech kandidátů.

Následně vyhlásil řádně zvoleným zastupitelem do zastupitelstva obce Rašín, ve volbách konaných ve dnech 5. a 6. října 2018, kandidáta volební strany „Nezávislí“ s pořadovým číslem na hlasovacím lístku 6 Ing. M. M..

Ačkoliv to zákonná úprava výslovně nepředpokládá, považoval krajský soud za vhodné, aby výrokem III. deklaroval důsledek uvedených závěrů pro stanovení náhradníků (náhradníka). Výroky tohoto usnesení totiž v příslušné části nahrazují sdělení Státní volební komise, které kromě uvedení zvolených kandidátů obsahuje i seznam náhradníků.

Protože po formální stránce byl návrh posuzován jako návrh na neplatnost celého hlasování v rámci voleb do zastupitelstva obce Rašín, konaných ve dnech 5. a 6. října 2018 (viz shora), bylo s ohledem na shora uvedený postup volebního soudu, kterým uvedl hlasování a jeho výsledky do souladu se zákonem, nutné tento návrh zamítnout, což krajský soud učinil výrokem IV. usnesení. Pro konstatování neplatnosti hlasování jako celku v rámci uvedených voleb nebyl důvod.

Takový postup dle krajského soudu odpovídá požadavku na efektivní soudní přezkum voleb, který vyplývá jak z ústavního pořádku (čl. 4 Ústavy, čl. 36 Listiny základních práv a svobod), tak z judikatury Evropského soudu pro lidská práva k čl. 3 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. např. rozsudek ze dne 8. 4. 2010 ve věci *Namat Aliyev proti Ázerbájdžánu*, stížnost č. 18705/06, body 80 a 83, v kontextu s rozhodnutím o přijatelnosti ze dne 4. 5. 1999 ve věci *Babenko proti Ukrajině*, stížnost č. 43476/98). Efektivní přezkum voleb zdůrazňuje též mezinárodní *soft-law*, především Kodex správné praxe ve volebních věcech zpracovaný Evropskou komisí pro demokracii prostřednictvím práva (tzv. Benátskou komisí).

Obiter dictum považuje krajský soud za vhodné vrátit se ještě k problematice okrskových volebních komisí a jejich činnosti a v souvislosti s tím si dovoluje přičinit několik poznámek. Krajský soud ve shodě s názory Nejvyššího správního soudu zdůrazňuje stěžejní úlohu okrskových volebních komisí, které jsou oprávněny a povinny dohlížet na zákonnost průběhu voleb a zjišťování jejich výsledků. Právě okrsková volební komise má pro takový úkol nejlepší podmínky, jelikož její jednotliví členové mají možnost bezprostředně vnímat vše, co se v jejich volebním okrsku událo, a to jak při průběhu voleb, tak i při následném sčítání hlasů. Každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva obce, je oprávněna delegovat svého člena a náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí (§ 17 odst. 2 zákona o volbách). Je proto primárně věcí samotných volebních aktérů, nacházejících se v prostředí svobodné politické soutěže, aby vzájemně kontrolovali dodržování stanovených pravidel. Součástí této kontroly je samozřejmě, ovšem pouze jako *ultima ratio*, také volební soud. Ten by měl do volebního procesu zasáhnout pouze výjimečně, a to pokud se ostatní prostředky kontroly ukázaly

jako neúčinné, nebo nelze spravedlivě požadovat jejich vyčerpání a současně existují konkrétní skutečnosti naznačující porušení těchto pravidel způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 67/2010 – 47; dostupné na www.nssoud.cz).

Přitom Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně upozornil, že pokud došlo k pochybení na úrovni okrskové volební komise, měla by být sjednána náprava pokud možno hned *"na místě"* (viz usnesení č. j. Vol 67 /2010 – 47; dostupné na www.nssoud.cz). Ve stejném duchu apeloval Nejvyšší správní soud také ve svém usnesení ze dne 19. 11. 2017, č. j. Vol 58/2017-187.

Krajský soud si je vědom, že o práci v okrskových volebních komisích často není velký zájem a zajistit jejich řádné obsazení bývá mnohdy (zejména v menších obcích) obtížné, přesto si však dovolí apelovat v tom směru, aby do okrskových volebních komisí byly delegovány a obsazovány osoby, které jsou si vědomy závažnosti a smyslu úkolu vyplývajícího z postavení člena takové komise a jsou ochotny a schopny se povinností s tím spojených řádně a s veškerou možnou péčí zhostit, včetně toho, že se budou např. účastnit školení pořádaných Českým statistickým úřadem ohledně správnosti postupu při sčítání voliči odevzdaných hlasů. Pokud by tomu tak bylo, mnoha návrhům na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb či na neplatnost volby kandidáta (a to do různých zastupitelských sborů) by se s největší pravděpodobností předešlo, včetně toho právě posouzeného.

V . Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s. Dle něj nemá žádný z účastníků řízení ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Kasační stížnost ve věcech volebních a ve věcech místního referenda je nepřípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Hradec Králové 30. října 2018

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu